

Språkkunskapskraven för statsanställda på Åland

Betänkande med förslag till förordning

Ahvenanmaalla toimivan valtion henkilöstön kielitaitovaatimukset

Työryhmän mietinnön tiivistelmä ja asetusehdotus

Helsingfors / Helsinki
2004

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
27.1.2004

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Oikeusministeriön asettama työryhmä Puheenjohtaja: Lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren Jäsenet: Maaherra Peter Lindbäck, neuvotteleva virkamies Asko Lindqvist ja hallitusneuvos Paulina Tallroth		Julkaisun laji Työryhmämietintö	
		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 22.9.2003	
Julkaisun nimi Språkkunskapskraven för statsanställda på Åland Ahvenanmaalla toimivan valtion henkilöstön kielitaitovaatimukset			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Mietinnössä ehdotetaan annettavaksi Ahvenanmaan maakunnan suostumuksella valtioneuvoston asetus Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta. Ahvenanmaan itsehallintolaissa on tätä edellyttävä säännös. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettu uusi laki (424/2003) ei ole sovellettavissa Ahvenanmaalla, mutta annettavan asetuksen säännöksiä tulisi sopeuttaa lakiin. Ehdotetussa asetuksessa tehdään selvä ero asetuksessa säädettyjen muodollisten kelpoisuusvaatimusten ja käytännössä palvelukseen ottamisessa vaadittavan todellisen kielitaidon välillä. Muodollinen kelpoisuusvaatimus olisi ehdotuksen mukaan ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä ymmärtämisen taito, jos korkeakoulututkinto on lain tai asetuksen mukaan viran yleisenä kelpoisuusvaatimuksena. Tuomarinvirkaan suomen kieltä koskeva vaatimus olisi hieman korkeampi – siihen edellytetään suomen kielen tyydyttävä ymmärtämisen taito ja tyydyttävä suullinen taito. Muihin virkoihin, joihin korkeakoulututkinto ei ole kelpoisuusvaatimuksena, ei edellytettäisi muodollisia kieltä koskevia kelpoisuusvaatimuksia. Näitä virkoja koskisi yleinen säännös siitä, että hakijalla on oltava työtehtävien vaatima kielitaito ottamalla huomioon, että maakunta on yksikielisesti ruotsinkielinen ja että valtion ja maakunnan viranomaisten sekä kunnallishallinnon virkakieli on ruotsi. Asetukseen sisältyy säännökset velvollisuudesta ilmoittaa kielitaitoa koskevista vaatimuksista sekä säännökset kielitaidon tarkistamisesta palvelukseen otettaessa ja erivapauden myöntämisestä. Nämä säännökset vastaavat valtakunnan lain säännöksiä.			
Avainsanat: (asiasanat) Valtion henkilöstön kielitaitovaatimukset, kelpoisuusvaatimus, Ahvenanmaa			
Muut tiedot: OM 31/08/2003 Yhteyshenkilö oikeusministeriössä: Sten Palmgren			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2004:3		ISSN 1458-6452	ISBN 952-466-163-2
Kokonaissivumäärä	Kieli Ruotsi. Suomenkielinen tiivistelmä ja asetusehdotus	Hinta 10,00 €	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Prima Oy		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
27.1.2004

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande	
Arbetsgrupp tillsatt av justitieministeriet Ordförande: Lagstiftningsrådet Sten Palmgren Medlemmar: Landshövding Peter Lindbäck, konsultative tjänstemannen Askö Lindqvist och regeringsrådet Paulina Tallroth		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes 22.9.2003	
Publikation (även den finska titeln) Språkkunskapskraven för statsanställda på Åland Ahvenanmaalla toimivan valtion henkilöstön kielitaitovaatimukset			
Publikationens delar			
Referat			
<p>I betänkandet föreslås att statsrådet efter samtycke med Ålands landskapsstyrelse utfärdar en förordning om de språkkunskaper som krävs för statsanställda på Åland. I självstyrelselagen för Åland finns en bestämmelse som förutsätter att en sådan förordning utfärdas. Den nya lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) tillämpas inte på Åland, men det finns ett behov att anpassa förordningens bestämmelser till den.</p> <p>I den föreslagna förordningen görs en tydlig skillnad mellan formella behörighetsvillkor, som fastställs i förordningen, och mellan sådan faktisk språkkunskap som kan krävas i samband med anställning av ny personal.</p> <p>Formellt behörighetsvillkor är enligt den föreslagna förordningen utmärkt förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå finska, omhögskoleexamen enligt lag eller förordning är behörighetsvillkor för tjänsten i fråga. För domartjänster är kraven på finska något högre – för dem krävs nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda finska.</p> <p>För andra tjänster än sådana där högskoleexamen är behörighetsvillkor föreslås inte formella språkkunskapskrav. För dem gäller en allmän bestämmelse om att sökanden skall ha sådana språkkunskaper som arbetsuppgifterna kräver, med beaktande av att landskapet är enspråkigt svenskt och att ämbetsspråket i stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska.</p> <p>De föreslagna bestämmelserna om utannonsering av krav på språkkunskaper och om kontroll av språkkunskaper i samband med anställning samt om dispens motsvarar bestämmelserna i rikslagstiftningen.</p>			
Nyckelord Språkkunskapskrav för statsanställda, behörighetsvillkor, Åland			
Övriga uppgifter: OM 31/08/2003 Kontaktperson vid justitieministeriet: Sten Palmgren			
Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2004:3		ISSN 1458-6452	ISBN 952-466-163-2
Sidoantal	Språk Svenska. Finskt sammandrag och förordningsutkast	Pris 10,00 €	Sekretessgrad offentligt
Distribution Edita Prima Ab		Förlag Justitieministeriet	

Innehåll

1 Bakgrund och behovet av nya bestämmelser.....	1
<i>Självstyrelselagens bestämmelser om språkkunskaper.....</i>	<i>1</i>
<i>Den nya språklagstiftningen .....</i>	<i>2</i>
<i>Behovet av nya bestämmelser .....</i>	<i>2</i>
2 De nuvarande språkkunskapskraven	3
3 Huvudpunkterna i förslaget.....	4
4 Befogenheten att utfärda en förordning	5
5 Förordningens verkningar.....	5
<i>Verkningar i fråga om organisation och personal .....</i>	<i>5</i>
<i>Ekonomiska verkningar.....</i>	<i>5</i>
<i>Verkningar för medborgarna .....</i>	<i>5</i>
6 Beredningen av förordningen.....	6
7 Detaljmotivering.....	6
1 §. <i>Allmänt krav på språkkunskaper .....</i>	<i>6</i>
2 §. <i>Utannonsering av krav på språkkunskaper .....</i>	<i>7</i>
3 §. <i>Kontroll av språkkunskaper i samband med anställning.....</i>	<i>7</i>
4 §. <i>Allmänt behörighetsvillkor som gäller kunskaper i svenska och finska.....</i>	<i>8</i>
5 §. <i>Särskilda behörighetsvillkor för vissa tjänster .....</i>	<i>8</i>
6 §. <i>Tillfälliga uppdrag som gäller landskapet Åland .....</i>	<i>9</i>
7 §. <i>Examina i finska och svenska .....</i>	<i>9</i>
8 §. <i>Språkkunskaper som visats efter ansökningstidens utgång samt dispens.....</i>	<i>10</i>
9 §. <i>Övergångsbestämmelser .....</i>	<i>10</i>
Suomenkielinen tiivistelmä (Sammandrag på finska)	10
Förordningsutkast: Statsrådets förordning om de språkkunskaper som krävs av statsanställda i landskapet Åland	13
Asetusluonnos: Valtioneuvoston asetus Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta	16

1 Bakgrund och behovet av nya bestämmelser

Självstyrelselagens bestämmelser om språkkunskaper

Enligt 36 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991; SjäL) är landskapet Åland enspråkigt svenskt. Ämbetsspråket är svenska inte bara i landskaps- och kommunalförvaltningen utan också i statsförvaltningen.

Skriftväxlingsspråket mellan statens myndigheter i landskapet och statsrådet, de centrala statsmyndigheterna samt sådana överdomstolar och andra statsmyndigheter vilkas ämbetsdistrikt innefattar landskapet är svenska (SjäL 38 § 1 mom.).

De nuvarande bestämmelserna om språkkunskaper för statsanställda på Åland finns i SjäL 42 §. Enligt paragrafens 1 mom. skall angående den språkkunskap som krävs för statsanställda i landskapet stadgas med landskapsstyrelsens samtycke genom förordning. Enligt paragrafens 2 mom. skall staten anordna utbildning på svenska för sina anställda i landskapet.

Enligt den förra självstyrelselagen (670/1951) var kunskap i svenska ett behörighetsvillkor för statstjänst i landskapet. Endast den som fullständigt behärskar svenska såväl i tal som i skrift kunde anställas i sådan tjänst. Språkravet gällde alla anställda oberoende av vilka andra examens- och behörighetsvillkor som gällde för dem. Språkkunskapen skulle ådagaläggas enligt de bestämmelser som fanns i lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/1922).

Den gamla självstyrelselagen innehöll inte bestämmelser om det sätt på vilket språkkunskaper kan visas. Därför blev de allmänna bestämmelserna om språkkunskaper tillämpliga. Enligt dem var det i praktiken nästan omöjligt att visa fullständiga kunskaper, om man inte hade akademisk slutexamen. Eftersom det var praktiskt taget omöjligt för tjänstemän som inte hade akademisk slutexamen att formellt kunna visa den språkkunskap som den gamla självstyrelselagen krävde, avskaffades i den nya självstyrelselagen den kategoriska bestämmelsen om fullständiga kunskaper i svenska. I stället gick togs i lagen in en bestämmelse om att det skulle utfärdas en förordning i saken i vilken olika krav för olika kategorier av anställda skulle kunna föreskrivas. Samtidigt gjordes det i lagen möjligt att i förordningen ta in bestämmelser om behövliga krav på kunskaper i finska och eventuellt också i andra språk (RP 73/1990 rd, s. 52).

En sådan förordning som avses i 42 § 1 mom. i den nya lagen har dock aldrig utfärdats. Till följd av övergångsbestämmelserna i 75 § 2 mom. skall därför den tidigare självstyrelselagen samt lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras fortfarande gälla till dess en förordning utfärdas med stöd av den nya självstyrelselagen.

Den nya språklagstiftningen

Samtidigt med den nya språklagen (423/2003) som trädde i kraft 1.1.2004 ändrades lagstiftningen om språkkunskapskraven för statstjänstemännen. En ny lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) ersatte 1922 års lag och de förordningar som utfärdats med stöd av dem.

De viktigaste nyheterna är att lagstiftningen inte bara gäller tjänstemän utan samtliga anställda, dvs. även personer som är anställda genom arbetsavtal. Den nya lagstiftningen gör en klar skillnad mellan i lag eller förordning föreskrivna formella behörighetsvillkor å ena sidan och sådan faktisk kunskap å andra sidan som den anställande myndigheten kan förutsätta. Formella behörighetsvillkor får enligt grundlagen uppställas endast genom lag eller förordning (GrUB 12/1999 rd., GrUU 15/1999 rd. och GrUB 5/2000).

Även bestämmelserna om innehållet i språkexamina och om bedömning av språkkunskaper i finska och svenska har ändrats genom en ny förordning (481/2003). En viktig nyhet är att det finns fler sätt än tidigare att få intyg över språkkunskap och att även andra än sådana som avlagt akademisk slutexamen kan få intyg över ”utmärkt förmåga att använda finska eller svenska i tal och skrift”. Uttrycket fullständig förmåga har ersatts med uttrycket utmärkt förmåga.

Behovet av nya bestämmelser

Beträffande de statsanställda på Åland är rättsläget nu otillfredsställande, eftersom den i riket upphävda lagstiftningen om språkkunskapskrav fortfarande skall tillämpas i landskapet. De problem med den gamla lagstiftningen som konstaterades redan när självstyrelselagen reviderades kvarstår också.

Medlemskapet i EU påverkar på många sätt möjligheterna att uppställa krav på språkkunskaper i samband med anställning. EG-domstolen har i flera sammanhang konstaterat att krav på språkkunskaper inte får ställas så att de utgör ett hinder mot arbetskraftens fria rörlighet. Gemenskapsrätten kan i korthet sägas innebära, att man inte får uppställa krav på bättre språkkunskap än vad som faktiskt behövs i tjänsten. Språkkunskapskraven får inte bli ett sätt att diskriminera medborgare i andra EU-länder. En närmare beskrivning finns i regeringens proposition till ny språklag och lagstiftnings som har samband med den (RP 92/2002 rd.) och i Outi Suvirantas artikel ”EG-rätten och språkkunskapskrav för tjänstemän” (Nordisk Administrativt Tidsskrift 2/2003).

Bestämmelserna om arbetskraftens fria rörlighet finns i artikel 39 i grundfördraget. Enligt art. 39.4 EG skall bestämmelserna i artikeln ”inte tillämpas på anställning i offentlig tjänst”. Begreppet offentlig tjänst skall tolkas i dess gemenskapsrättsliga betydelse och inte i nationell betydelse. Enligt EG-domstolens praxis omfattar undantaget i art. 39.4 endast anställning som innefattar ett direkt eller indirekt deltagande i myndighetsutövning och arbetsuppgifter vars syfte är att skydda statens eller andra offentliga inrättnings allmänna intressen. På andra anställningar inom den offentliga sektorn tillämpas principen om fri rörlighet på samma sätt som på anställning inom den privata sektorn.

Fastän bestämmelsen i art. 39.4 EG gör det möjligt att för en relativt snäv krets offentligt anställda kräva finskt medborgarskap och i det avseendet diskriminera andra EU-medborgare innebär den inte att språkrav godtyckligt kan användas som grund för diskriminering. I en situation där det inte finns objektivet behov att begränsa tillträde till anställning för enbart landets egna medborgare ger artikeln inte medlemsstaten rätt att uppställa sådana krav på språkkunskaper som objektivet sett inte behövs i anställningen.

De EG-rättsliga principerna måste också anses gälla anställning på Åland. Att landskapet Åland är enspråkigt svenskt medför å ena sidan att det alltid är möjligt att kräva kunskaper i svenska men å andra sidan att man inte kategoriskt kan ställa ett formellt krav på utmärkt kunskap i svenska för alla som anställs. De krav som ställs skall alltså anpassas till det faktiska behovet i anställningen i fråga.

Eftersom den nya språklagstiftningen redan har trätt i kraft är det önskvärt att en förordning om statsanställda på Åland kan utfärdas så snart som möjligt.

2 De nuvarande språkkunskapskraven

Till följd av övergångsbestämmelsen i 75 § 2 mom. SjöL skall statens myndigheter på Åland fortfarande tillämpa den gamla självstyrelselagen, enligt vilken alla som anställs borde kunna visa att de fullständigt behärskar svenska såväl i tal som i skrift.

Beträffande kunskaper i finska gäller den i riket upphävda lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/1922) och förordningen om verkställighet av denna lag (312/1922). Bestämmelserna innebär:

- 1) Den som anställs i en tjänst där det förutsätts vid universitet eller högskola avlagd slutexamen skall visa förmåga att förstå finska. Är det en domartjänst, krävs även förmåga att i tal behjälpligt använda finska.
- 2) För andra tjänster än sådana som förutsätter akademisk slutexamen krävs enligt lagen ”nödig, tillräcklig språkkunskap”. Närmare bestämmelser om detta finns i förordningen. Enligt den krävs för statstjänstemän på Åland förmåga att förstå finska.

I förordningen anges dessutom att i tal använda finska krävs av polismästaren i Mariehamn (3 § 2 mom.) och av chefen för Ålands lotsfördelning samt av sjöfartsinspektören i Ålands distrikt (3 § 3 mom.), Ytterligare finns i förordningen långa förteckningar över tjänster där respektive ministerium, ”centralstyrelse” eller länsstyrelse skall bestämma om språkkunskapskraven (7 §). Dessa bestämmelser uppfyller inte grundlagens krav på att formella behörighetsvillkor bara får uppställas genom lag eller förordning och inte genom enskilda beslut av myndigheterna.

De nuvarande bestämmelserna är till många delar föråldrade. Kraven på kunskaper i svenska motsvarar inte vad som avsågs när den nya självsty-

relselagen stiftades, eftersom idén då var att en separat förordning om detta skulle utfärdas. Kraven på finska är delvis oklara och ogenomtänkta. Över huvud taget har språkkunskapskraven inte bedömts i förhållande till EG-rätten och den nya grundlagen.

3 Huvudpunkterna i förslaget

Utgångspunkten i förslaget är att de statsanställda på Åland skall ha sådana kunskaper i svenska och finska samt eventuellt även andra språk som arbetsuppgifterna kräver. Eftersom landskapet är enspråkigt svenskt bör kraven på kunskaper i svenska ställas relativt högt, medan kraven på kunskaper i finska kan ställas betydligt lägre, om man över huvud taget behöver ställa sådana krav.

Syftet med kraven på kunskaper i svenska är att landskapets enspråkigt svenska ställning säkerställs och att statsförvaltningen på Åland fullt ut kan fungera på svenska. Syftet med kraven på kunskaper i finska är att säkerställa att självstyrelselagens bestämmelser om rätten att i egen sak använda finska hos statsmyndigheterna på Åland (SjL 37 §) förverkligas. I stor utsträckning kan denna rätt tillgodoses genom översättning och tolk, men det finns situationer där tjänstemannen i fråga bör ha förmåga att förstå vad som sägs och att direkt kunna betjäna på finska. För vissa tjänstemän är det också viktigt att kunna passiv finska, dvs. att kunna läsa finsk text.

I den mån formella behörighetsvillkor anses nödvändiga, måste de uppställas i förordningen. Det är inte längre möjligt för den anställande myndigheten att uppställa formella behörighetskrav. En annan sak är att den anställande myndigheten i samband med anställning kan kräva sådana faktiska språkkunskaper som är nödvändiga i arbetet – dessa krav är inte formella behörighetsvillkor utan de motsvarar sådana andra krav på yrkesskicklighet och kunnande som en myndighet eller annan arbetsgivare kan ställa i samband med anställning.

Genom den föreslagna förordningen lindras det nuvarande kravet på fullständiga kunskaper i svenska för samtliga statstjänstemän, vilket var syftet med 1991 års självstyrelselag. Man bör lägga märke till att på utmärkta kunskaper i svenska föreslås för tjänster där högskoleexamen är behörighetsvillkor. Med högskoleexamen avses inte bara slutexamen vid universitet utan även examina som avläggs vid yrkeshögskolor.

Kraven på kunskaper i finska innebär en lindring i förhållande till vad som gäller i dag. För tjänster där akademisk slutexamen är behörighetsvillkor krävs enligt de nuvarande bestämmelserna ”förmåga att förstå finska”. För andra tjänster krävs ”för tjänsten nödig, tillräcklig språkkunskap”. Bestämmelser om detta utfärdas genom förordning. I förordningen (312/1922) räknas upp flera tjänster där fråga att förstå finska krävs. Dessutom ger förordningen möjlighet för myndigheterna att för vissa tjänster bestämma vilka krav som skall ställas. En exakt jämförelse mellan de nuvarande och de föreslagna bestämmelserna är dock svår att göra, eftersom de nuvarande bestämmelserna i flera avseenden är föråldrade och då kraven dessutom kan vara beroende av vad de enskilda myndigheterna bestämmer.

Efter att ha hört företrädare för de statliga myndigheterna har arbetsgruppen dragit slutsatsen att det, liksom i riket, är skäl att behålla koppling-

en mellan krav på högskoleexamen och krav på språkkunskaper. Däremot förefaller det inte finnas orsak att annat än för domstolarna uppställa separata formella behörighetsvillkor i förordningen.

4 Befogenheten att utfärda en förordning

Enligt bemyndigandet i 43 § SjöL skall den förordning om statsanställdas språkkunskap som där avses utfärdas ”med landskapsstyrelsens samtycke”. I motiven till paragrafen (RP 73/1991 rd., s. 87) motiveras förslaget med att det ligger i landskapets intresse att kraven på kunskap i finska inte blir ett hinder för ålänningar att söka sig till statlig anställning i landskapet. Bestämmelsen i lagen innebär att en förordning i saken inte kan utfärdas mot landskapsstyrelsens vilja.

Enligt 80 § i grundlagen utfärdas förordningar av statsrådet, om det inte uttryckligen anges att befogenheten ankommer på republikens president eller på ett enskilt ministerium. I 32 § SjöL föreskrivs att s.k. överenskomelseförordningar utfärdas av republikens president. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i 43 §. Befogenheten att utfärda förordningen ankommer således på statsrådet.

Ålandsdelegationen bör ges tillfälle att yttra sig över förslaget till förordning.

5 Förordningens verkningar

Verkningar i fråga om organisation och personal

Förslaget medför inte i sig något behov att förändra myndigheternas organisation. Den personal som nu är anställd kommer med stöd av en övergångsbestämmelse i förordningen att fortfarande vara behörig. Den som söker en ny anställning efter att förordningen har trätt i kraft måste uppfylla kraven i den nya förordningen.

Eftersom formella behörighetsvillkor inte kan uppställas på något annat sätt än genom lag eller förordning bör varje myndighet se över sina interna arbetsordningar och skriva om dem så, att de inte innehåller formella behörighetsvillkor. Arbetsordningarna kan dock fortsättningsvis innehålla uppgiftsbeskrivningar för olika anställningsförhållanden – även beskrivningar av hurdana språkkunskaper som behövs i arbetet.

Ekonomiska verkningar

Förslaget förväntas inte ha några direkta ekonomiska verkningar för statens myndigheter på Åland eller för dem som söker anställning hos dem.

Verkningar för medborgarna

Det viktigaste syftet med språkkunskapskraven är att myndigheterna som ett led i kravet på god förvaltning skall kunna ge service på medborgarnas språk. För Åland, som är enspråkigt svenskt, är det viktigt att servicen alltid ges på svenska. De statliga myndigheterna måste dessutom ha en beredskap att betjäna på finska i de fall som avses i 37 § självstyrelselagen. I vissa fall

behöver tjänstemännen dessutom kunna betjäna på andra språk, i första hand engelska.

Förordningen medför att de statliga myndigheterna bör se över sina rutiner och sin förmåga att betjäna medborgarna.

Språkkunskapskraven får inte ställas så högt att de i praktiken innebär en diskriminering av andra EU-medborgare. Denna begränsning är dock inte en följd av den föreslagna förordningen, utan den följer direkt av EU-rätten.

6 Beredningen av förordningen

Justitieministeriet tillsatte i september 2003 i samråd med Ålands landskapsstyrelse en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag till förordning om den språkkunskap som krävs för statsanställda i landskapet Åland. Arbetsgruppen bestod av landshövdingen i landskapet Åland samt företrädare för justitieministeriet och finansministeriet.

Arbetsgruppen har hört Arbetarskyddsbyrån på Åland, Mariehamns Tull, Folkpensionsanstaltens byrå på Åland, Landskapsfogdeämbetet, Lantmäteri-byrå, Luftfartsverkets flygplatschef och Länsstyrelsen på Åland. Dessutom har arbetsgruppen hört Ålands landskapsstyrelse samt gett inrikesministeriet, Egentliga Finlands lantmäteri-byrå, Åbo och Björneborgs arbetarskyddsdistrikt, Skärgårdshavets sjöbevakningssektion, Åbo skattebyrå, Åbolands skattebyrå och Åbo tingsrätt tillfälle att yttra sig över ett förordningsutkast.

7 Detaljmotivering

Den föreslagna förordningen gäller samtliga statsanställda oberoende av anställningsförhållandets juridiska natur. Förordningen skall således tillämpas både på tjänstemän och på dem som är anställda genom arbetsavtal. Detta motsvarar tanken och ordalydelsen i 43 § SjL liksom även rikets nya lagstiftning om språkkunskaper.

Förordningen skall tillämpas inte bara på fast anställd personal utan även på vikarier och på dem som är anställda på viss tid.

1 §. *Allmänt krav på språkkunskaper*

Paragrafens 1 mom. innehåller ett allmänt krav på att de statsanställda som arbetar på Åland skall ha sådana kunskaper som förutsätts i självstyrelselagen och som deras arbetsuppgifter kräver. Hänvisningen till självstyrelselagen är en påminnelse om att landskapet är enspråkigt svenskt, men också om rätten att i egen sak inför domstol och andra statsmyndigheter i landskapet använda finska.

Bestämmelsen om att ämbetsspråket i statsförvaltningen på Åland finns i 36 § i självstyrelselagen och bestämmelserna om skriftväxlingsspråket mellan myndigheterna finns i 38 § i självstyrelselagen.

De språkkunskaper som krävs kan vara av två slag. Med *formella behörighetsvillkor* avses sådana språkkunskapskrav som ställs i lag och förordning och som sökanden skall visa genom betyg eller intyg. Endast den som har ett sådant betyg eller intyg kan komma i fråga när anställningen tillsätts, om inte sökanden i undantagsfall har fått dispens.

Även om formella behörighetsvillkor inte finns för en bestämd tjänst, skall den anställande myndigheten kräva att sökanden visar sådana faktiska språkkunskaper som behövs i tjänsten. Det kan då vara fråga om kunskaper såväl i svenska och finska som i andra språk. Dessa krav kan jämföras med alla andra krav på yrkesskicklighet och kunnande som myndigheten kan ställa på dem som söker en tjänst. En myndighet får dock inte ställa högre krav än vad som objektivt sett behövs. I detta avseende innebär förslaget ingen ändring, utan motsvarar vad som nu gäller.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 2 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003). Genom den åläggs de statliga myndigheterna att ordna utbildning eller att genom andra personalpolitiska åtgärder se till att deras anställda på Åland har tillräckliga språkkunskaper.

Paragrafen innebär att varje myndighet är skyldig att se till att tillräckliga språkkunskaper finns. Det är således i sista hand chefen för respektive myndighet som har ansvaret för att personalen är tillräckligt språkkunnig. Paragrafen innebär inte att samtliga anställda inom samma enhet måste ha likadana språkkunskaper. Det är fullt möjligt att kräva bättre språkkunskaper av vissa anställda än av andra. Huvudsaken är att myndigheten kan erbjuda service av god kvalitet.

2 §. Utannonsering av krav på språkkunskaper

Enligt paragrafen skall en anställande myndighet alltid vid utannonseringen av en ledig tjänst eller annan plats berätta om det finns formella behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper. Myndigheten skall också redan i utannonseringen av tjänsten dessutom berätta vilka slags faktiska språkkunskaper som förutsätts eller som räknas som merit vid anställningen.

Paragrafen motsvarar 4 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (se RP 92/2002 rd., s. 107). Idén med bestämmelserna är att ge rättsskydd för dem som söker en tjänst. Myndigheten tvingas att på förhand ta ställning till vilka krav som skall ställas och sökandena är redan från början medvetna om kraven.

3 §. Kontroll av språkkunskaper i samband med anställning

Paragrafen motsvarar 3 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (se RP 92/2002 rd., s. 107).

Myndigheten skall vid anställning kontrollera att den som anställs har formell behörighet, dvs. att han eller hon kan uppvisa de betyg eller intyg som förutsätts. Den som inte uppfyller formella behörighetsvillkor kan inte anställas, om inte dispens beviljats.

Utöver de formella kraven skall myndigheten förvissa sig om att sökanden också har sådana faktiska språkkunskaper som arbetsuppgifterna

kräver. T.ex. är det i princip tänkbart att någon som har ett gammalt språkintryg, men som inte har använt språket på länge inte uppfyller de faktiska kraven.

Det finns en gräns för vilka faktiska språkkunskaper som den anställande myndigheten kan kräva. Myndigheten får inte ställa orimliga krav, t.ex. krav på sådana kunskaper som inte behövs i arbetet. Eftersom ämbetspråket på Åland är svenska och eftersom riksmyndigheterna skall kommunicera med myndigheterna på Åland på svenska, kan det inte anses vara riktigt att kräva kunskaper i finska enbart med den motiveringen att kommunikationen med modern myndigheten skall fungera. Däremot kan krav på finska ställas för att myndigheten skall kunna betjäna allmänheten eller för att tjänstemannen i fråga skall kunna tillgodogöra sig litteratur eller annat finskspråkigt skriftligt material som behövs i arbetet.

4 §. Allmänt behörighetsvillkor som gäller kunskaper i svenska och finska

Paragrafen innebär en automatik, enligt vilken utmärkt förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå finska krävs i de fall högskoleexamen är formellt behörighetsvillkor för en statlig anställning. Detta motsvarar vad som enligt 6 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda krävs i en enspråkig kommun i riket. Det motsvarar också vad som i dag gäller på Åland, med den skillnaden att begreppet högskoleexamen också omfattar examina avlagda vid yrkeshögskola.

Om högskoleexamen inte är formellt behörighetsvillkor, följer inte automatiskt några formella krav på språkkunskaper. Om det inte heller för tjänsten i fråga finns särskilda behörighetsvillkor i den föreslagna förordningens 5 §, tillämpas bestämmelsen i 1 § m.m. i förordningen.

5 §. Särskilda behörighetsvillkor för vissa tjänster

Formella behörighetsvillkor kan inte uppställas av myndigheterna själva utan enbart genom lag eller förordning. Vid beredningen av förordningen har samtliga statliga myndigheter med verksamhet på Åland hörts. Det har därvid inte framkommit några behov av att uppställa särskilda behörighetsvillkor för några andra tjänster än för domartjänsterna vid Ålands tingsrätt och Ålands förvaltningsdomstol. Om behov senare framkommer, hindrar givetvis inget att 5 § ändras och kompletteras.

Enligt förslaget skall domare, tingsfiskaler och notarier vid Ålands tingsrätt och domare vid Ålands förvaltningsdomstol ha utmärkt förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda finska. Sakkunnigledamöterna vid Ålands förvaltningsdomstol och deras suppleanter skall ha god förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda finska.

Dessa bestämmelser motsvarar bestämmelserna i rikslagstiftningen om språkkunskapskrav för domare i enspråkiga domstolar, dvs. 12 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) och 4a samt 13 a § tingsrättslagen (581/1993).

Beträffande nämndemännen gäller 7 § 2 mom. i tingsrättslagen, enligt vilket de nämndemän som väljs i kommunen så rättvist som möjligt skall representera kommuninvånarnas ålders-, närings- och könsfördelning samt de språkliga förhållandena i kommunen. Denna bestämmelse bör i avsaknad av andra bestämmelser även anses omfatta Åland. Eftersom landskapet är enspråkigt svenskt, bör man anse att det räcker om nämndemännen kan svenska. I de fall där någon hörs på finska, måste man då anlita tolk. Däremot är det viktigt att domarna har så goda kunskaper i finska att de åtminstone nöjaktigt kan förstå och i tal använda finska. Detta är viktigt för att domaren skall kunna tillgodogöra sig facklitteratur och rättspraxis. Genom att domarna kan följa tolkningen finns det bättre garantier för rättvis rättegång.

6 §. Tillfälliga uppdrag som gäller landskapet Åland

Det förekommer att statliga myndigheter inte har egna verksamhetsenheter på Åland fastän landskapet i ett eller annat avseende hör till deras förvaltningsområde. Om en riksmyndighet ger ett uppdrag till en tjänsteman, t.ex. för en förrättning som sker på Åland, skall myndigheten förvissa sig om att den som utses till uppdraget har tillräckliga kunskaper i svenska. Syftet med bestämmelsen är att påminna riksmyndigheten om sin skyldighet att se till att handläggningen av ärenden som sköts på Åland eller i kontakt med åländska myndigheter skall ske på svenska.

7 §. Examina i finska och svenska

Enligt förslaget skall bedömningen av språkkunskaper ske på samma sätt som i riket, dvs. i enlighet med statsrådets förordning om bedömning av kunskaper i finska och svenska inom statsförvaltningen (481/2003). Denna nya förordning innehåller flera alternativa möjligheter att visa sin språkkunskap.

Språkkunskap kan visas genom studier, dvs. i samband med skolutbildning och högskolestudier, men den kan också visas genom avläggande av särskilda examina inför examensnämnden eller inför en examinerator som förordnats av utbildningsstyrelsen.

Förordningen innehåller också bestämmelser om hur de allmänna språkexamina (lag 668/1994) jämföras med språkexamina för statsförvaltningen. Det är alltså numera också möjligt att ersätta de statliga språkexamina med en allmän språkexamen.

8 §. Språkkunskaper som visats efter ansökningstidens utgång samt dispens

Bestämmelsen i 1 mom., som är en hänvisning till rikslagen, innebär att den som söker en tjänst eller annan plats har möjlighet att lämna in språkintyg även efter ansökningstidens utgång. Ett villkor för detta är att handläggningen av tjänstetillsättningen inte fördröjs (se RP 92/2002 rd., s. 111).

Idén med bestämmelsen är att göra ansökningsförfarandet mer smidigt, så att behövliga intyg kan skaffas innan saken avgörs. Den som saknar ett intyg när ansökningstiden löper ut har dock inte någon absolut rätt att kräva att tillsättningen skall skjutas upp.

Enligt paragrafens 2 mom. kan dispens beviljas från behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper. Förutsättningarna för beviljande av dispens och förfarandet är detsamma som i riket. Beslut om dispens fattas numera av statsrådet (se RP 92/2002 rd. s. 112). För domare, tingsfiskaler och notarier kan dispens inte beviljas. Detta motsvarar förhållandena i riket.

9 §. Övergångsbestämmelser

Enligt paragrafen skall den som är statsanställd på Åland när förordningen träder i kraft fortfarande vara behörig beträffande språkkunskaperna. Den nya förordningen innebär med andra ord inte att någon skulle förlora sin tjänst på grund av att han eller hon inte uppfyller behörighetsvillkoren.

Om någon som är statsanställd på Åland söker en ny statsanställning efter att förordningen har trätt i kraft skall den nya förordningen tillämpas.

Suomenkielinen tiivistelmä (Sammandrag på finska)

Mietinnössä ehdotetaan annettavaksi Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 42 §:ssä tarkoitettu valtioneuvoston asetus Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta.

Itsehallintolain mukaan Ahvenanmaan maakunta on yksikielisesti ruotsinkielinen. Valtion sekä maakunnan viranomaisten ja kunnallishallinnon virkakieli on ruotsi. Myös virkakieli mannermaalla toimivien valtion viranomaisten ja maakunnassa toimivien viranomaisten välillä on ruotsi.

Vuoden 1991 itsehallintolain perusteluissa (HE 73/1990, s. 89) todetaan, että valtion virkaan maakunnassa voidaan edellisen itsehallintolain mukaan ottaa vain henkilö, joka on osoittanut täydellisesti hallitsevansa ruotsin kieltä niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Säännös on käytännössä merkinnyt sitä, että ainoastaan korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt ovat voineet osoittaa omaavansa täydellisen ruotsin kielen taidon. Edelleen

perusteluissa todetaan, että valtion virkaan maakunnassa otettavalta henkilöltä on vaadittava ruotsin kielen taitoa, koska maakunta on yksikielisesti ruotsinkielinen.

Vuoden 1991 itsehallintolakiin ei näistä syistä otettu ehdotonta säännöstä täydellisestä ruotsin kielen taidosta vaan säädettiin, että valtion palvelukseen maakunnassa otettavalta henkilöltä vaadittavasta kielitaidosta säädetään asetuksella. Perustelujen mukaan eri henkilöstöryhmille voidaan asetuksella säätää erilaiset vaatimukset ruotsin kielessä. Sellaiseen asetukseen voidaan myös ottaa suomea tai muuta tietyn viran tai toimen hoitamisessa vaadittavaa kieltä koskevia kielitaitovaatimuksia.

Edelleen mainitun hallituksen esityksen perustelujen mukaan maakunnan etu vaatii, etteivät suomen kielen taitoa koskevat vaatimukset muodostu ahvenanmaalaisille esteeksi hakeutua valtion palvelukseen maakunnassa. Sen vuoksi itsehallintolaissa säädetään, että kielitaitoa koskevan asetuksen antamisella on saatava maakuntahallituksen suostumus.

Siihen saakka, kunnes itsehallintolain 42 §:ssä tarkoitettu asetus on annettu sovelletaan maakunnassa toimiviin valtion virkamiehiin, mitä valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta säädetään (itsehallintolain 75 §:n 2 momentti).

Uudella julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetulla lailla (424/2003) kumottiin valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annettu laki (149/1922) sekä sen nojalla annetut asetukset.

EU-oikeuden mukaan valtion virkamiehiltä voidaan edellyttää maan virallisten kielten taitoa, mutta kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia on voitava perustella objektiivisesti, eikä niitä saa käyttää muiden unionin kansalaisten syrjimistarkoituksessa. Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulee asettaa niin, että edellytetään korkeintaan työtehtävien edellyttämää kielitaitoa.

Edellä mainittujen syiden johdosta työryhmän ehdotuksen mukaan olisi annettava itsehallintolain 42 §:ssä tarkoitettu asetus.

Ehdotuksen mukaan muodollisia kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia kevennetään nykyisiin verrattuna. Yleisenä muodollisena kelpoisuusvaatimuksena vaadittaisiin ruotsin kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä suomen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa, jos korkeakoulututkinto on lain tai asetuksen mukaan kelpoisuusvaatimuksena virkaan tai tehtävään. Ahvenanmaan käräjäoikeuden tuomareilta, käräjäviskaaleilta ja notaareilta sekä Ahvenanmaan hallinto-oikeuden tuomareilta edellytettäisiin lisäksi suomen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa ja tyydyttävää suullista taitoa.

Ehdotetut säännökset kielitaidon tarkistamisesta palvelukseen otettaessa ja velvollisuudesta ilmoittaa kielitaitovaatimuksista samoin kuin säännökset hakuajan päätyttyä osoitetusta kielitaidosta sekä erivapaudesta vastaavat julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain säännöksiä.

Ehdotukseen sisältyy myös säännös valtion viranomaisten velvollisuudesta huolehtia siitä, että niiden Ahvenanmaalla toimivalla henkilöstöllä on riittävä kielitaito sekä säännös siitä, että maakunnassa tilapäisesti toimivilla valtion virkamiehillä on oltava riittävä ruotsin kielen taito.

Kielitaidon arviointi suoritettaisiin suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen (481/2003) mukaisesti.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan se, joka asetuksen voimaan tullessa on valtion palveluksessa pysyisi virassaan tai tehtävässään, vaikka hän ei täyttäisi asetuksen edellyttämää kielitaitoa koskevaa kelpoisuusvaatimusta.

Förordningsutkast: Statsrådets förordning om de språkkunskaper som krävs av statsanställda i landskapet Åland

Statsrådets förordning om de språkkunskaper som krävs av statsanställda i landskapet Åland

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från justitieministeriet, föreskrivs med stöd av 42 § självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 (1144/1991) och med Ålands landskapsstyrelses samtycke:

1 §

Allmänt krav på språkkunskaper

Statsanställda som är verksamma i landskapet Åland skall ha sådana språkkunskaper som förutsätts i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) och som deras arbetsuppgifter kräver, med beaktande av att landskapet är enspråkigt svenskt och att ämbetsspråket i stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska.

De statliga myndigheter som har verksamhetsenheter i landskapet skall genom att ordna utbildning eller genom andra personalpolitiska åtgärder se till att deras anställda på Åland har tillräckliga språkkunskaper.

2 §

Utannonsering av krav på språkkunskaper

När en tjänst eller någon annan plats ledigförklaras, skall i annonsen nämnas om det finns i lag eller förordning bestämda behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper.

I annonsen skall utöver det som sägs i 1 mom. nämnas vilka slags språkkunskaper som förutsätts i arbetet eller som räknas som en merit vid anställningen.

3 §

Kontroll av språkkunskaper i samband med anställning

När personal anställs skall den anställande myndigheten kontrollera att den som anställs har sådan formell behörighet beträffande språkkunskaper som krävs och sådana faktiska språkkunskaper som arbetsuppgifterna förutsätter.

4 §

Allmänt behörighetsvillkor som gäller kunskaper i svenska och finska

Är högskoleexamen enligt lag eller förordning behörighetsvillkor för en statlig anställning i landskapet, krävs utmärkt förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå finska.

5 §

Särskilda behörighetsvillkor för vissa tjänster

För nedan nämnda tjänster gäller följande:

1) domare, tingsfiskaler och notarier vid Ålands tingsrätt och domare vid Ålands förvaltningsdomstol skall ha utmärkt förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda finska,

2) sakkunnigledamöter vid Ålands förvaltningsdomstol och deras suppleanter skall ha god förmåga att använda svenska i tal och skrift samt nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda finska.

6 §

Tillfälliga uppdrag som gäller landskapet Åland

När en statlig myndighet utser en tjänsteman för ett tillfälligt uppdrag som gäller landskapet Åland, utan att tjänstemannen är permanent stationerad i landskapet, skall myndigheten utse en person som har tillräckliga kunskaper i svenska.

7 §

Examina i svenska och finska

Bedömningen av kunskaper i svenska och finska sker i enlighet med statsrådets förordning om bedömning av kunskaper i finska och svenska inom statsförvaltningen (481/2003).

8 §

Språkkunskaper som visats efter ansökningstidens utgång samt dispens

Beträffande språkkunskaper som visats först efter att tiden för att ansöka om en tjänst har gått ut gäller 8 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003).

Dispens från behörighetsvillkor beträffande språkkunskaper kan beviljas enligt 9 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda. Dispens kan dock inte beviljas från de språkkunskapskrav för domare, tingsfiskaler och notarier som avses ovan i 5 § 1 mom. 1 punkten.

9 §

Övergångsbestämmelser

Den som är statsanställd i landskapet Åland när denna förordning träder i kraft är utan hinder av denna förordning fortfarande beträffande denna anställning behörig i fråga om språkkunskaperna.

Helsingfors den

Justitieminister

Föredragande

Asetusluonnos: Valtioneuvoston asetus Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta

V a l t i o n e u v o s t o n   a s e t u s

Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään 16 päivänä elokuuta 1991 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 42 §:n nojalla ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen suostumuksella:

1 §

Yleinen kielitaitoa koskeva vaatimus

Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilla henkilöillä on oltava Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) edellyttämä ja työtehtävien vaatima kielitaito ottamalla huomioon, että maakunta on yksikielisesti ruotsinkielinen ja että valtion ja maakunnan viranomaisten sekä kunnallishallinnon virkakieli on ruotsi.

Valtion viranomaisen, jolla on toimintayksikkö Ahvenanmaan maakunnassa, on koulutusta järjestämällä tai muilla henkilöstöpoliittisilla toimenpiteillä huolehdittava siitä, että niiden Ahvenanmaalla toimivalla henkilöstöllä on riittävä kielitaito.

2 §

Kielitaitoa koskevista vaatimuksista ilmoittaminen

Ilmoituksessa, joka koskee viran tai muun palvelussuhteen haettavana tai avoimena olemista, on mainittava mahdollisista laissa tai asetuksessa säädetyistä kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista.

Ilmoituksessa on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään myös mainittava työtehtävien edellyttämästä taikka palvelukseen otettaessa eduksi luettavasta kielitaidosta.

3 §

Kielitaidon tarkistaminen palvelukseen otettaessa

Henkilöstöä palvelukseen ottaessaan viranomaisen on tarkistettava, että palvelukseen otettavalla on muodollinen kelpoisuus vaadittavan kielitaidon osalta sekä työtehtävien edellyttämä todellinen kielitaito.

4 §

Ruotsin ja suomen kielen taitoa koskeva yleinen kelpoisuusvaatimus

Jos lain tai asetuksen mukaan korkeakoulututkinto on maakunnassa valtion palvelussuhteen kelpoisuusvaatimuksena, vaaditaan ruotsin kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä suomen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa.

5 §

Eräitä virkoja koskevat erityiset kelpoisuusvaatimukset

Alla mainittuja virkoja koskevat seuraavat kelpoisuusvaatimukset:

- 1) Ahvenanmaan käräjäoikeuden tuomareilla, kärjäviskaaleilla ja notaareilla sekä Ahvenanmaan hallinto-oikeuden tuomareilla on oltava ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä ymmärtämisen taito ja tyydyttävä suullinen taito;
- 2) Ahvenanmaan hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenillä ja varajäsenillä on oltava ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä ymmärtämisen taito ja tyydyttävä suullinen taito.

6 §

Ahvenanmaan maakuntaa koskevat tilapäiset tehtävät

Valtion viranomaisen määrätessä virkamiehen hoitamaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevaa tilapäistä tehtävää, virkamiehen olematta vakituisesti sijoitettu maakuntaan, tehtävään on määrättävä henkilö, jolla on riittävä ruotsin kielen taito.

7 §

Ruotsin ja suomen tutkinnot

Kielitaidon arviointi suoritetaan suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen (481/2003) mukaisesti.

8 §

Hakuajan päätyttyä osoitettu kielitaito sekä erivapaus

Vasta viran hakuajan päätyttyä osoitetun kielitaidon osalta on voimassa julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 8 §.

Erivapaus kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista voidaan myöntää julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 9 §:n mukaisesti. Erivapautta ei kuitenkaan voida myöntää edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista tuomarien, kärjäviskaalien ja notaarien kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista.

9 §

Siirtymäsäännökset

Tämän asetuksen voimaan tullessa Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa oleva henkilö on tämän asetuksen estämättä edelleen kielitaidon osalta kelpoinen tähän tehtävään.

Helsingissä päivänä   kuuta 2004

Oikeusministeri

Esittelijä

